

Jakelun mukaan

Lausuntopyyntö; poliisin henkilötietolainsäädännön toimeenpanon seuranta ja arviointi (Poliisihallitus ja sen alainen poliisihallinto)

Poliisin henkilötietolain kokonaisuudistus

Hallituksen esitys uudeksi laiksi henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 242/2018 vp) annettiin eduskunnalle 22.11.2018. Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa (616/2019, jäljempänä *poliisin henkilötietolaki*) hyväksyttiin eduskunnassa 18.3.2019 ja tuli voimaan 1.6.2019. Lailla kumottiin vuonna 2003 annettu samanniminen laki (761/2003).

Poliisin henkilötietolain kokonaisuudistuksen keskeisenä tavoitteena oli saattaa laki vastaamaan uuden tietosuojan yleislainsäädännön vaatimuksia. EU:n yleistä tietosuoja-asetusta (EU 2016/679) alettiin soveltaa 25.5.2018. Asetusta täydentää ja täsmentää kansallisesti 1.1.2019 voimaan tullut tietosuojalaki (1050/2018). Samaan aikaan tietosuojalain kanssa tuli voimaan henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annettu laki (1054/2018, *rikosasioiden tietosuojalaki*), jolla on pantu kansallisesti täytäntöön ns. rikosasioiden tietosuojadirektiivi (EU) 2016/680. Poliisin henkilötietolaki sisältää yleislainsäädäntöä täydentäviä säännöksiä, joita sovelletaan poliisilain (872/2011) 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen poliisille kuuluvien tehtävien suorittamiseksi tarpeellisten henkilötietojen käsittelyyn.

Uudessa laissa pyrittiin myös huomioimaan poliisin toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset ja niistä aiheutuneet tiedonkäsittelytarpeet, jotka koskevat erityisesti henkilötietojen käsittelyä rikosten ennalta estämiseksi. Yhtenä tärkeänä tavoitteena oli varmistaa poliisin mahdollisuudet reagoida turvallisuusympäristön muutoksiin oikean ja mahdollisimman reaaliaikaisen tiedon pohjalta ja turvata viranomaistoiminnan kannalta välttämätön tiedonkulku.

Tavoitteena oli lisäksi selkeyttää ja yksinkertaistaa lain monimutkaiseksi muodostunut rakenne. Lain rakenne ja sisältö uudistettiin hankkeessa kokonaisuudessaan. Valtakunnallisia tietojärjestelmiä ja muita poliisin henkilörekistereitä koskevat säännökset korvattiin säännöksillä poliisin lakisääteisten tehtävien suorittamiseksi tarpeellisten henkilötietojen käsittelytarkoituksista ja käsiteltävien henkilötietojen sisällöstä. Lisäksi laki sisältää säännöksiä kansallisesta ja kansainvälisestä tiedonvaihdosta, tietojen poistamisesta ja arkistoinnista sekä rekisteröidyn tarkastusoikeuden toteuttamisesta ja eräistä rajoituksista rekisteröidyn oikeuksiin.

Uuden lainsäädännön toimeenpanon seuranta ja arviointi

Eduskunta edellytti poliisin henkilötietolain uudistusta koskevassa vastauksessaan (EV 318/2018 vp), että hallitus seuraa ja arvioi uuden poliisin henkilötietolainsäädännön toimeenpanoa kiinnittäen huomiota muun ohella uuden käyttötarkoituserusteisen sääntelyn toimivuuteen, henkilötietojen suojan toteutumiseen, vaikutuksiin poliisin ja muiden viranomaisten toimintaedellytyksiin sekä henkilötietojen käsittelyn valvontaan, ja laatii siitä seikkaperäisen selvityksen hallintovaliokunnalle vuoden 2021 loppuun mennessä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo@intermin.fi
www.intermin.fi

Sisäministeriö on asettanut hankkeen seuraamaan ja arvioimaan poliisin uuden henkilötietolain-säädännön toimeenpanoa Poliisihallituksessa ja sen alaisessa poliisihallinnossa eduskunnan edellyttämällä tavalla ([SM020:00/2019](#)). Hankkeen toimikausi on 12.9.2019–31.12.2021. Hankkeessa laaditaan ehdotus asiaa koskevaksi selvitykseksi eduskunnan hallintovaliokunnalle. Selvitys on tarkoitus antaa eduskunnalle samanaikaisesti sisäministeriön kansallisen turvallisuuden yksikön laatiman erillisen suojelupoliisin henkilötietojen käsittelyä koskevan selvityksen kanssa.

Kysymykset

Sisäministeriön poliisiosasto pyytää lausuntoanne uudistetusta poliisin henkilötietolainsäädännöstä sekä lainsäädännön toimeenpanosta Poliisihallituksessa ja sen alaisessa hallinnossa eduskunnan hallintovaliokunnalle laadittavaa selvitystä varten.

Pyydämme huomioimaan lausunnossa erityisesti seuraavat näkökohdat:

1. Uuden käyttötarkoituksperusteisen sääntelyn toimivuus

- sääntelyn selkeys
- poliisin henkilötietolain suhde muuhun kansalliseen ja EU-lainsäädäntöön
- henkilötietojen käsittelytarkoitukset, henkilöryhmät ja käsiteltävien henkilötietojen sisältö
- erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen ja arkaluonteisten tietojen käsittelyedellytykset
- oikeus tietojen saamiseen ja henkilötietojen luovuttaminen
- henkilötietojen poistamista ja hävittämistä koskevat säännökset

2. Henkilötietojen suojan toteutuminen

- lainsäädännön selkeys rekisteröidyn näkökulmasta
- rekisteröidyn oikeuksien toteutuminen

3. Vaikutukset poliisiin ja muiden viranomaisten toimintaedellytyksiin

- viranomaisten toimivalta käsitellä henkilötietoja
- rikosten ennalta estämistä ja paljastamista koskevan sääntelyn toimivuus

4. Vaikutukset henkilötietojen käsittelyn valvontaan

- sääntelyn toimivuus ja riittävyys valvonnan näkökulmasta

5. Muut mahdolliset huomiot

- muut huomiot uudesta lainsäädännöstä ja sen toimeenpanosta

Vastausohjeet

Lausunto pyydetään toimittamaan viimeistään **18.6.2021** sähköisesti Word- tai pdf-muodossa sisäministeriön kirjaamoon (kirjaamo@intermin.fi) ja poliisiosaston lainsäädäntöyksikköön (lainsaadantoyksikko_poliisiosasto@intermin.fi) tai valtioneuvoston VAHVA-asianhallintajärjestelmän asialle VN/6248/2021. Lausunnonantajia pyydetään merkitsemään lausunnon viitekenttään asian diaarinumero **VN/6248/2021**. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen postitse.

Tämä lausuntopyyntö on lähetetty vain sähköisenä. Lausuntoja voivat antaa myös muut kuin jakelussa mainitut tahot. Annetut lausunnot julkaistaan valtioneuvoston hankesivulla valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella [SM020:00/2019](#).

Lisätietoja antavat tarvittaessa vt. osastopäällikkö Katriina Laitinen p. 0295 488 559 sekä 10.5.2021 alkaen erityisasiantuntija Suvi Pato-Oja p. 0295 488 379 (etunimi.sukunimi@intermin.fi).

Vt. osastopäällikkö

Katriina Laitinen

Erityisasiantuntija

Suvi Pato-Oja

Liitteet	-
Jakelu	Sisäministeriön kansallisen turvallisuuden yksikkö Sisäministeriön rajavartio-osasto Sisäministeriön maahanmuutto-osasto Sisäministeriön pelastusosasto Ulkoministeriö Oikeusministeriö Puolustusministeriö Valtiovarainministeriö Liikenne- ja viestintäministeriö Sosiaali- ja terveysministeriö Maa- ja metsätalousministeriö Eduskunnan oikeusasiamies Valtioneuvoston oikeuskansleri Tietosuojavaltuutetun toimisto Yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto Poliisihallitus Suojelupoliisi Rajavartiolaitos Maahanmuuttovirasto Hätäkeskuslaitos Syyttäjälaitos Rikosseuraamuslaitos Oikeusrekisterikeskus Puolustusvoimien pääesikunta Tulli Liikenne- ja viestintävirasto Digi- ja väestötietovirasto
Tiedoksi	Sisäministeriön johto Sisäministeriön viestintäyksikkö Sisäministeriön poliisiosasto